

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.
Ефективна економіка. 2022. № 7.

DOI: 10.32702/2307-2105.2022.7.17

УДК: [339.9+327]:(477+474.5)

О. Б. Пікулик,

к. е. н., доцент кафедри міжнародних відносин і регіональних студій,

Волинський національний університет імені Лесі Українки

ORCID ID: 0000-0002-0990-3578

І. О. Балак,

к. е. н., доцент кафедри міжнародних відносин і регіональних студій,

Волинський національний університет імені Лесі Українки

ORCID ID: 0000-0002-2546-6638

ЕКОНОМІЧНА ДИПЛОМАТІЯ В РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКО- ЛИТОВСЬКИХ МІЖДЕРЖАВНИХ ВІДНОСИН

О. В. Pikulyk,

*PhD in Economics, Associate Professor of the Department of International Relations
and Regional Studies, Lesya Ukrainka Volyn National University*

I. O. Balak,

*PhD in Economics, Associate Professor of the Department of International Relations
and Regional Studies, Lesya Ukrainka Volyn National University*

ECONOMIC DIPLOMACY IN THE DEVELOPMENT OF UKRAINIAN- LITHUANIAN INTERSTATE RELATIONS

*Стаття присвячена дослідженню економічної дипломатії у розвитку
українсько-литовських міждержавних відносин. З'ясовано сутність, цілі та*

інструменти економічної дипломатії. Підкреслено, що українсько-литовські міждержавні відносини є прикладом багаторічної динамічної взаємодії, співпраці та взаємної підтримки. Відзначено найважливіші сфери економічного співробітництва між Україною та Литвою. Проаналізовано динаміку зовнішньої торгівлі товарами та послугами між країнами. Досліджено товарну структуру експорту українських товарів до Литви імпорту товарів з Литви до України. Відзначено, що двосторонні органи міждержавного співробітництва, спільні міжурядові комісії з питань економічного співробітництва України та Литви відіграють важливу роль в реалізації цілей економічної дипломатії. Здійснено аналіз результатів спільних зустрічей в рамках функціонування Литовсько-Української міжурядової комісії з питань торговельно-економічного та науково-технічного співробітництва. Підкреслюється перспективність подальшого розвитку українсько-литовської економічної співпраці на місцевому та регіональному рівнях. Відзначено, що Литва надає значну допомогу українському бізнесу та громадянам України в умовах війни. Акцентовано увагу на важливості залучення Литви до участі в інвестиційних проєктах з відбудови інфраструктури в Україні.

The article is devoted to the study of economic diplomacy in the development of Ukrainian-Lithuanian interstate relations. The essence, goals and tools of economic diplomacy are clarified. The tools of economic diplomacy are used to protect and realize the economic interests of the state. It is emphasized that Ukrainian-Lithuanian interstate relations are an example of long-term dynamic interaction, cooperation and mutual support. The most important areas of economic cooperation between Ukraine and Lithuania were noted. Green energy, logistics, transport infrastructure, energy saving, biotechnology, environmental protection, investment cooperation, etc. are important areas of mutual interest. The dynamics of foreign trade in goods and services between countries is analyzed. The commodity structure of export of Ukrainian goods to Lithuania and import of Lithuanian goods to Ukraine was studied. It was noted that bilateral bodies of intergovernmental cooperation, joint

intergovernmental commissions on economic cooperation of Ukraine and Lithuania play an important role in realizing the goals of economic diplomacy. An analysis of the results of joint meetings within the framework of the functioning of the Lithuanian-Ukrainian intergovernmental commission on trade-economic and scientific-technical cooperation was carried out. The perspective of further development of Ukrainian-Lithuanian economic cooperation at the local and regional levels is emphasized. It was noted that Lithuania provides significant assistance to Ukrainian businesses and citizens of Ukraine in wartime conditions. Lithuania continues to remain a strategically important international partner for Ukraine in both multilateral and bilateral cooperation. Attention was focused on the importance of Lithuania's involvement in investment projects for the reconstruction of infrastructure in Ukraine.

Ключові слова: економічна дипломатія, Україна, Литва, торговельно-економічна співпраця, іноземні інвестиції.

Keywords: economic diplomacy, Ukraine, Lithuania, trade and economic cooperation, foreign investments.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Економічна сфера завжди була та залишається важливим об'єктом співпраці між державами. Економічна безпека країни, її сталий економічний розвиток забезпечуються скоординованою діяльністю як державних, так і недержавних органів та різноманітних структур, які засобами економічної дипломатії реалізують інтереси держави у її відносинах з міжнародними партнерами. Завданнями економічної дипломатії є не тільки сприяння взаємовигідній зовнішній торгівлі товарами та послугами з країнами партнерами, але і розвиток міжнародних транспортних, енергетичних та телекомунікаційних систем, покращення функціонування ринків, запровадження міжнародних стандартів, скорочення коштів й ризиків транскордонних трансакцій тощо [10, с. 15]. Для побудови розвиненої, успішної держави, економічна дипломатія України повинна

забезпечувати відкриття нових ринків для українських товарів та послуг, залучення іноземних інвестицій, активно розвивати взаємовигідне торговельно-економічне співробітництво з країнами партнерами, сприяти реалізації спільних проєктів у різних галузях тощо.

Литовська Республіка є стратегічним партнером України та підтримує її як у двосторонніх відносинах, так і на рівні багатосторонньої дипломатії. В сучасних умовах російської військової агресії в Україні, особливо важливими постають питання посилення міжнародної підтримки України та залучення інвестицій у повоєнну відбудову інфраструктури України. Тому вивчення та аналіз інструментів економічної дипломатії у відносинах України з Литвою, особливостей та перспектив торговельно-економічної співпраці між країнами на сучасному етапі є актуальним питанням наукових досліджень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичними напрацюваннями в галузі економічної дипломатії та її ролі в розвитку міждержавних відносин займалися такі науковці як Шаров О. М. [10], Нижник В. М. [4], Фліссак К. А. [9] та ін. Зокрема, Шаров О.М. розкриває сутність економічної дипломатії як політико-економічної категорії [10]. У праці Нижника В.М. обґрунтовується питання економічної дипломатії та економічної безпеки України [4]. Роль економічної дипломатії в міжнародних економічних відносинах, а також основні напрями реалізації економічної дипломатії Україною аналізуються в праці Фліссака К. А. [9]. Різні аспекти міждержавних відносин України з Литвою, в тому числі торговельно-економічних, аналізуються в дослідженні Бетлій О., підготовленому у рамках проєкту Інституту світової політики «Аудит зовнішньої політики України» за підтримки Посольства Литовської Республіки в Україні. Зокрема в даній публікації подано аналіз інтересів Литви та України щодо взаємної співпраці [1]. Актуальність даного дослідження зумовлене особливим статусом відносин України з Литвою та стратегічною важливістю підтримки нею України на шляху інтеграції до Європейського Союзу в умовах сучасних загроз безпеці України та агресії з боку Російської Федерації.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою дослідження є вивчення ролі економічної дипломатії у розвитку українсько-литовських міждержавних відносин. Основними завданнями дослідження є аналіз структури та динаміки торговельно-економічних відносин України з Литвою, а також співпраці в енергетичній, транспортній, інфраструктурній та інших сферах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Економічна дипломатія використовує такі інструменти, як переговори, підтримка торгівельних відносин, підготовка та реалізація спільних документів, створення постійно діючих двосторонніх органів міждержавного співробітництва, спільних міжурядових комісій з питань економічного співробітництва тощо. Інструменти економічної дипломатії застосовуються з метою захисту та реалізації економічних інтересів держави. Щодо економічної дипломатії України, то, в першу чергу, вона спрямована на реалізацію необхідних та вигідних для країни напрямів структурних трансформацій економіки, актуалізацію дипломатичних інструментів для ефективнішої діяльності держави на зовнішніх ринках, нарощування потенціалу в найперспективніших секторах національної економіки, диверсифікацію географічної структури зовнішньої торгівлі з мінімізацією критичної залежності від окремих держав та ринків, що у підсумку забезпечуватиме економічну безпеку України [2].

Важливу роль економічна дипломатія відіграє в розвитку двосторонніх українсько-литовських відносин, які є прикладом багаторічної динамічної взаємодії, співпраці та взаємної підтримки в умовах глобальних та регіональних викликів та загроз. Сьогодні Литву небезпідставно називають «адвокатом європейських прагнень України», «другом» та «стратегічним партнером» України [8].

Україна та Литва розвивають взаємну торговельну та економічну співпрацю на основі рівності, взаємної вигоди та принципів міжнародного права. Важливими сферами спільних інтересів є зелена енергетика, логістика, транспортна інфраструктура, енергозбереження, біотехнології, захист довкілля,

інвестиційна співпраця тощо. Завдяки потужній нормативно-правовій базі двосторонніх відносин, системній співпраці та діалогу владних структур та бізнесу, українсько-литовські відносини розвиваються динамічно й Литва лідирує серед країн Європи за темпами розвитку двостороннього товарообігу з Україною [7].

За показниками обсягу торгівлі товарами з Україною у 2021 р. Литва зайняла 13 місце серед європейських країн, що становить 3,4 % від загального обсягу. Вартість товарів та послуг, які Україна експортувала до Литви у 2021 р. перевищила показник 2020 р. на 32 % та становила 643,5 млн дол. [6].

У структурі експорту українських товарів до Литви переважають машини, котли, деревина та вироби з неї, зернові культури, залізничні локомотиви (рис. 1) [5].

Рис. 1. Структура експорту українських товарів до Литви*

** Складено за: [5].*

Якщо розглядати структуру імпорту товарів з Литви до України, то можна відмітити значно велику частку мінерального палива, нафти і нафтопродуктів (49,1 %). Значно в менших обсягах Україна імпортує з Литви добрива, пластмаси, полімерні матеріали та засоби наземного транспорту (рис. 2) [5].

Рис. 2. Структура імпорту товарів з Литви до України*

** Складено за: [5].*

Динаміка зовнішньої торгівлі послугами України з Литвою характеризується стійким зростанням протягом останніх років. Зокрема, зовнішня торгівля послугами між Україною та Литвою збільшилась з 14477,9 тис. дол. США у 2015 р. до 77367,9 тис. дол. США у 2019 р. (рис.3), тобто відбулось зростання більш як у 5 разів [3]. Незначний спад спостерігався лише у 2020 р., що можна пояснити наслідками пандемії. У 2021 р. відбулося чергове значне зростання обсягів українсько-литовської торгівлі послугами, що свідчить про поглиблення співпраці між країнами.

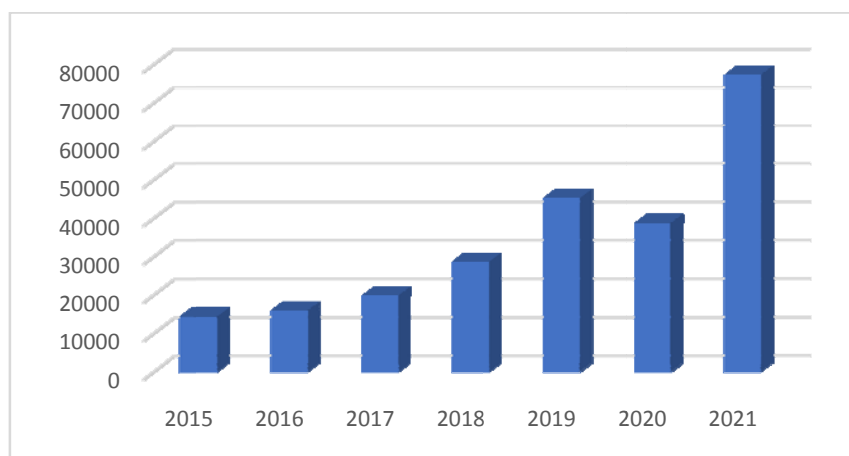

Рис. 3. Динаміка зовнішньої торгівлі послугами України з Литвою 2015-2021 рр. (тис. дол. США) *

** Складено за: [3].*

У структурі експорту українських послуг до Литви найбільшу частку займають транспортні послуги (55,7 %), а також інформаційні, комп'ютерні та телекомунікаційні та ділові послуги [5].

Головними галузями, в які Литва вкладає інвестиції в Україні є управління нерухомістю, торгівля, бухгалтерська, юридична й дослідницька діяльність. В Україні станом на 2020 р. функціонувало 61 підприємство з литовськими інвестиціями. Обсяг литовських інвестицій в Україну становив 706 млн доларів [7].

Постійно діючі двосторонні органи міждержавного співробітництва, спільні міжурядові комісії з питань економічного співробітництва України та Литви є важливими органами економічної дипломатії. Зокрема, ефективно функціонує українсько-литовська ділова рада, активно співпрацюють Торговельно-промислова палата України та Український союз промисловців та підприємців із Конфедерацією промисловців Литви [7]. Результатом їх роботи є низка підписаних двосторонніх документів, які спрямовані на реалізацію спільних проєктів та ініціатив. За результатами засідання Литовсько-Української міжурядової комісії з питань торговельно-економічного та науково-технічного співробітництва у червні 2017 р. підписано Протокол, який має на меті посилення співпраці між Україною та Литвою в таких сферах, як торгівля, інвестиції, охорона здоров'я, транспорт, енергетика, космічні та туристична галузі, сільське господарство. Важливим завданням відзначено реалізацію меморандуму про співпрацю морських портів України та Литви, а також спільних транспортних проєктів в рамках програми ЄС «Східне партнерство» [14].

Сектор енергетики є важливою сферою українсько-литовської співпраці. В рамках зустрічей Литовсько-Української міжурядової комісії з питань торговельно-економічного та науково-технічного співробітництва Литва зобов'язалася підтримувати впровадження реформ в енергетичному секторі України, висловила зацікавленість у поглибленні співпраці у галузі

відновлюваної енергетики, обміні досвідом у сфері використання біоенергетики та найсучасніших технологій [14].

За результатами засідання Ради президентів України та Литви під головуванням Володимира Зеленського та Гітанаса Науседи 27 листопада 2019 р. підписано низку документів, які стосуються подальшої співпраці обох країн: Декларацію про розвиток стратегічного партнерства між Україною та Литовською Республікою на 2020-2024 роки, Декларацію про наміри щодо взаємного визнання електронної ідентифікації та довірчих послуг для електронних транзакцій між Міністерством цифрової трансформації України та Міністерством економіки та інновацій Литви та Декларації про наміри щодо співпраці у сфері кібербезпеки між Міністерством оборони України та Міністерством національної оборони Литви [12].

Під час роботи українсько-литовського форуму «Економіка та пандемія: криза та нові можливості», який відбувся в березні 2021 р. сторони обговорили низку питань щодо співпраці у сфері розвитку інфраструктури, логістики, транспорту, відновлювальної енергетики та боротьби з пандемією COVID-19. За результатами спільних обговорень підписано ряд угод, зокрема Договір між Українським союзом промисловців та підприємців та Конфедерацією промисловців Литви про співробітництво в сфері транспорту, розвитку інфраструктури та логістики, Договір про співробітництво у сфері боротьби з пандемією COVID-19, Договір між українським та литовським підприємствами про просування на українському ринку передової литовської системи збору нафтопродуктів на підприємствах України та Договір про впровадження зелених технологій в агропромисловому комплексі [7].

Варто також відмітити розвиток українсько-литовської співпраці на місцевому та регіональному рівнях. 27 листопада 2019 р. між Херсонською обласною державною адміністрацією та Вільнюською палатою торгівлі, промисловості та ремесел було підписано угоду про співпрацю, спрямовану на зміцнення контактів між підприємствами. Напрями співпраці передбачають розвиток спільного виробництва сонячних панелей у Херсонській області,

просування сільськогосподарської продукції на ринок Литви, відкриття регіону для туризму з Литви [12]. 29 квітня 2022 р. під час заходу «Мости довіри: розширення можливостей муніципалітетів України та ЄС через розбудову муніципального партнерства», організованого Програмою «U-LEAD з Європою», відбулось підписання угоди про партнерство між Укмерзьким районом Литви та Коростенською громадою Житомирської області. Сторони домовилися про співпрацю та реалізацію спільних проєктів у економічній, культурній, туристичній, енергетичній та гуманітарній сферах [15].

Особливу підтримку та допомогу надає Литва Україні після початку повномасштабного російського військового вторгнення в Україну. Під час візиту до Києва у квітні 2022 р. міністр економіки та інновацій Литви Аушріне Армонайте відмітила про готовність сприяти відновленню України та стати плацдармом для повернення її бізнесу на ринок ЄС, а також взяла участь в обговоренні шляхів підтримки торгівлі між Україною та Литвою. Значну допомогу сьогодні надає Литва українському бізнесу та громадянам України. Литовські компанії залишили Росію та Білорусь як тільки почалась війна і припинили підтримувати економіки цих двох країн своїми податками. Через різні ініціативи литовський бізнес пожертвував Україні понад 50 мільйонів євро [11].

Сфера цифрових технологій є однією із перспективних у литовсько-українському співробітництві. Міністерство економіки та інновацій надає допомогу Україні у сфері цифровізації. Обладнання, що забезпечує необхідну інфраструктуру Інтернету, поставляється спільно з партнерами в Європейському Союзі. А Центр реєстрів уже передав Україні обладнання, необхідне для забезпечення безпеки даних. Також Литовсько-українська програма обміну експертами може значно покращити кібербезпеку в обох країнах [11].

Бізнес і соціальні партнери в Литві обговорюють можливі інвестиції у відбудову інфраструктури України, а також вивчається найбільш прийнятна модель фінансування для забезпечення прозорого та ефективного використання

коштів. Також розробляється нова платформа та новий фінансовий інструмент Rebuilt Ukraine Facility, який в перспективі об'єднає всю підтримку України з боку Литви, міжнародних інституцій та інших держав-членів ЄС [13].

Висновки з даного дослідження та перспективи подальших розвідок в даному напрямі. Таким чином, економічна дипломатія відіграє важливу роль не тільки у розвитку та поглибленні українсько-литовських міждержавних відносин, але і в протистоянні сучасним викликам і загрозам. Україна та Литва мають досить потужний потенціал для подальшої активізації та поглиблення співпраці. Литва продовжує залишатися для України стратегічно важливим міжнародним партнером як у багатосторонній, так і в двосторонній співпраці. Цілями економічної дипломатії у відносинах України з Литвою є подальше поглиблення торговельно-економічної співпраці між країнами, залучення інвестицій в українську економіку, допомога українському бізнесу розширити експорт української продукції, успішна реалізація спільних українсько-литовських проєктів у енергетичному та транспортному секторах, відкриття нових ринків для української продукції, обмін науковими досягненнями та досвідом, а також участь Литви в інвестиційних проєктах з відбудови інфраструктури України.

Подальші перспективні дослідження пов'язані з детальнішим аналізом проблем та перспектив міждержавного співробітництва України та Литви у різних галузях, зокрема у військово-технічній та оборонній.

Література

1. Бетлій О. Аудит зовнішньої політики: Україна – Литва. Дискусійна записка. Київ. 2016. 56 с. URL: <https://bit.ly/3J79kgV> (дата звернення: 13.07.2022).
2. Економічна дипломатія. Портал зовнішньої політики. URL: <http://fpp.com.ua/topic/ekonomichna-dyplomatiya/> (дата звернення: 14.07.2022).

3. Державна статистична служба України. Зовнішньоекономічна діяльність. URL: https://ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/zed.htm (дата звернення: 14.07.2022).

4. Нижник В. М. Економічна дипломатія та економічна безпека України: Навчальний посібник. Хмельницький: ХНУ, 2007. 299 с.

5. Посольство України у Литовській республіці. Торговельно-економічне співробітництво між Україною та Литовською Республікою. URL: <https://lithuania.mfa.gov.ua/spivrobitnictvo/3542-stan-torgovelyno-jekonomichnih-vidnosin/3546-trade-and-investment> (дата звернення: 14.07.2022).

6. Україна та Литва нарощуватимуть співробітництво в інвестиційній сфері. Міністерство економіки України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/ukraina-ta-lytva-naroshchuvatymut-spivrobitnytstvo-v-investytsiinii-sferi> (дата звернення: 18.07.2022).

7. Україна та Литва поглиблюватимуть співпрацю в питаннях спільної реалізації проєктів з альтернативної енергетики та енергоефективності. Пресслужба Укргідроенерго. URL: <https://bit.ly/3zmEpKd> (дата звернення: 18.07.2022).

8. Українська призма: Зовнішня політика 2019. Аналітичне дослідження. ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. Київ, 2020. 390 с.

9. Фліссак К.А. Економічна дипломатія. Навч. посіб. Тернопіль: «Новий колір». 2013. 440 с.

10. Шаров О. М. Економічна дипломатія: основи, проблеми та перспективи: монографія. Національний інститут стратегічних досліджень. Київ: НІСД, 2019. 560 с.

11. Ministry of the Economy and Innovation of the Republic of Lithuania Armonaitė A.: “Lithuania can become a springboard for the Ukrainian business return to the EU market”. URL: <https://bit.ly/3uZmA1e> (Accessed 18 July 2022).

12. Eriksonas Linas. Lithuania external relations briefing: Lithuania is expanding its relations with Ukraine by paving the way for creating the strategic

partnership. China -CEE Institute. Vol. 23, No. 4 (LT) Nov 2019. URL: <https://bit.ly/3RGFzXU>

13. Lithuania to host international conference on Ukraine's reconstruction
URL: <https://eimin.lrv.lt/en/news/lithuania-to-host-international-conference-on-ukraines-reconstruction> (Accessed 18 July 2022)

14. Ministry of the Economy and Innovation of the Republic of Lithuania. Minister of Economy: “Lithuania and Ukraine are to discover new cooperation possibilities”. URL: <https://bit.ly/3v2jRUC> (Accessed 14 July 2022).

15. Ukrainian and Lithuanian municipalities signed a partnership agreement. URL: <https://decentralization.gov.ua/en/news/14864> (Accessed 14 July 2022).

References

1. Betlii, O. (2016), *Audyt zovnishnoi polityky: Ukraina – Lytva. Dyskusiina zapyska*. [Audit of foreign policy: Ukraine – Lithuania. Discussion note], Kyiv, Ukraine, available at: <https://bit.ly/3J79kgV> (Accessed 13 July 2022).

2. Foreign policy portal (2022), “Economic diplomacy”, available at: <http://fpp.com.ua/topic/ekonomichna-dyplomatiya/> (Accessed 14 July 2022).

3. State Statistical Service of Ukraine (2021), “Foreign economic activity”, available at: https://ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/zed.htm (Accessed 14 July 2022).

4. Nyzhnyk, V. M. (2007), *Ekonomichna dyplomatiia ta ekonomichna bezpeka Ukrainy: Navchalnyi posibnyk*. [Economic diplomacy and economic security of Ukraine], Khmelnytskyi, Ukraine.

5. Embassy of Ukraine in the Republic of Lithuania (2021), “Trade and economic cooperation between Ukraine and the Republic of Lithuania”, available at: <https://lithuania.mfa.gov.ua/spivrobitnictvo/3542-stan-torgovelyno-jekonomichnih-vidnosin/3546-trade-and-investment> (Accessed 14 July 2022).

6. Ministry of Economy of Ukraine (2022), “Ukraine and Lithuania will increase cooperation in the investment sphere”, available at:

<https://www.kmu.gov.ua/news/ukraina-ta-lytva-naroshchuvatymut-spivrobotnytstvo-v-investytsiinii-sferi> (Accessed 18 July 2022).

7. Press service of Ukrhydroenergo (2021), “Ukraine and Lithuania will deepen cooperation in matters of joint implementation of alternative energy and energy efficiency projects”, available at: <https://bit.ly/3zmEpKd> (Accessed 18 July 2022).

8. Ukrainska pryzma (2020), *Zovnishnia polityka 2019. Analitychne doslidzhennia*. [Foreign policy 2019. Analytical study], HO «Rada zovnishnoi polityky «Ukrainska pryzma», Fond im. F.Eberta. Kyiv, Ukraine.

9. Flissak, K. A., (2013), *Ekonomichna dyplomatiia* [Economic diplomacy], Ternopil, Ukraine.

10. Sharov, O. M., (2019), *Ekonomichna dyplomatiia: osnovy, problemy ta perspektyvy*: [Economic diplomacy: fundamentals, problems and prospects], Kyiv, Ukraine.

11. Ministry of the Economy and Innovation of the Republic of Lithuania (2022), “Armonaitė A.: Lithuania can become a springboard for the Ukrainian business return to the EU market”, available at: <https://bit.ly/3uZmA1e> (Accessed 18 July 2022).

12. Eriksonas, L. (2019), “Lithuania external relations briefing: Lithuania is expanding its relations with Ukraine by paving the way for creating the strategic partnership”, China -CEE Institute, Vol. 23, No. 4 (LT), available at: <https://bit.ly/3RGFzXU> (Accessed 18 July 2022).

13. Ministry of the Economy and Innovation of the Republic of Lithuania (2022), “Lithuania to host international conference on Ukraine's reconstruction”, available at: <https://eimin.lrv.lt/en/news/lithuania-to-host-international-conference-on-ukraines-reconstruction> (Accessed 18 July 2022).

14. Ministry of the Economy and Innovation of the Republic of Lithuania (2017), “Minister of Economy: Lithuania and Ukraine are to discover new cooperation possibilities”, available at: <https://bit.ly/3v2jRUC> (Accessed 14 July 2022).

15. Decentralization (2022), “Ukrainian and Lithuanian municipalities signed a partnership agreement“, available at: <https://decentralization.gov.ua/en/news/14864> (Accessed 14 July 2022).

Стаття надійшла до редакції 20.07.2022 р.